

Дослідник А. Петрук чітко визначає принципи виховної роботи з учнями на ідеях миру: гуманізація і демократизація виховного процесу, взаємозв'язок виховання з сучасним життям, послідовність, систематичність і єдність виховних впливів, свідомість, самодіяльність і активність учнів, виховання учнів в ході спільної діяльності, єдність вимог і повага до особистості [4].

Науковий фонд з проблеми дає можливість нам окреслити напрями виховання школярів у душі миру: повсякденне залучення дітей до спілкування, виховання в них уміння розв'язувати будь-які конфлікти на основі діалогу і подолання стереотипів та забобонів; розвиток критичного мислення і здатності самостійно аналізувати факти дійсності.

Позитивною, на нашу думку, є чітка практична спрямованість рекомендацій відомого українського вченого І. Д. Бега, який підкреслює, що якісний рівень та ефективність виховання підростаючого покоління в душі миру досягається комплексом навчального матеріалу, організаційно-управлінського, науково-методологічного забезпечення. Процес виховання цього феномену потребує постійної уваги і на уроках, і у виховній роботі, і в сім'ї. Він пропонує вчителю різноманітні форми та методи виховання підростаючого покоління в руслі проблематики педагогіки миру. Наприклад, бесіди: «Планета – наш загальний дім», «Що для мене мир», «Гуманізм – найважливіша умова мирного співіснування» та інші; огляди періодичної преси («Що? Де? Коли?», за текстами газет «Цікаві хвилинки», «Пульс планети», огляд телепередач; форми роботи пов'язані з вивченням історії краю і народом – історичне краєзнавство; виховання відповідального ставлення до природи; виховання правосвідомості; виховання засобами праці – продуктивна, соціально-ціннісна діяльність, благодійництво, проведення операцій «Турбота», «Милосердя», «Світ навколо мене», та інші [2].

Проте аналіз масового педагогічного досвіду з проблеми дослідження свідчить, що вчителі-практики в основному тяжіють до таких форм виховної роботи, як-от: бесіди, уроки миру, свята, клуби школярів. Інколи ця виховна робота проводиться безсистемно та епізодично, не дивлячись на підвищений інтерес до педагогіки миру. Отже, виникає потреба ретельного наукового та методичного підходу до розробки цієї проблеми з урахуванням умов, у яких перебуває сьогодні суспільство та сучасна школа.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Реалізація ідей В.О.Сухомлинського в практиці роботи сучасної початкової школи: Збірник матеріалів регіональних педагогічних читань. Випуск 8. Вінниця, 2012. С.158-160.
2. Виховання молодших школярів на засадах миру та злагоди в суспільстві [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://studcon.org/vyhovannya-molodshyh-shkolyariv-na-zasadah-myru-ta-zlagody-v-suspilstvi>.
3. Педагогічна енциклопедія [Електронний ресурс] – Режим доступу ресурсу: http://slovník.com.ua/?grupa=11&id_sl=212.
4. Петрук А.П. Зміст виховання на ідеях миру/ Педагогіка єдиного і цілісного миру. Рівне, 1995. С.28-32

Вояк Христина

Науковий керівник – доктор психологічних наук Савелюк Н.

УЧАСТЬ ЖІНОК У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Так уже в Україні повелося, що історія пам'ятає справи лише «чоловічі». Помітні ті вчинки, які відчутно змінюють світ. Наприклад, війна, адже воюють здебільшого чоловіки. Історична жіноча участь у війні—це лікування поранених, приготування їжі, ремонтування одягу для бійців—уся ця праця залишалася непомітною. Та попри все це, в історії України є немало видатних жінок, які були не лише хорошими матерями й господинями, а й робили великі справи. Серед них велика княгиня Ольга- перша жінка-правителька, яку церква вважає святою. Вона дбала про розвиток української держави, прагнула, щоб про Русь дізналися інші європейські держави, здійснила багато перетворень. Українка Роксолана взагалі є унікальним випадком у світовій історії. Навряд чи десь знайдеться інша жінка, яка понад три десятиліття була однією з найвпливовіших постатей, та ще й у мусульманській країні! А про проста селянку з Київщини, талановиту художницю Оксану Білокур знає весь світ. Вона стала

відомою після того, як 1954 року її картини було виставлено в Парижі [1]. І це ще далеко не всі приклади легендарних українських жінок.

Історичні традиції активності українського жіноцтва реалізуються і до тепер. Українки активно проявляють себе в різних галузях суспільного життя, зокрема, обіймають високі посади в керівних структурах та самореалізуються в політиці. Однак на своєму шляху вони досі стикаються з багатьма проблемами. За словами Віце-прем'єр-міністра – Міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України Геннадія Зубко, чим вищий статус представницького органу (тобто, де більше можливостей, ресурсів, фінансів і впливу), тим у депутатському корпусі представництво жінки є нижчим [3]. В нинішньому(до виборчому) скликанні Верховної Ради 20,6% жінок [2].

А проте, рівноправна участь жінок і чоловіків у всіх сферах функціонування суспільства є не лише принципом демократії та соціальною справедливістю, а й передумовою для сталого економічного розвитку. Подолання проблем гендерної нерівності – важливе завдання усіх рівнів влади, і, найперше, місцевого самоврядування. Саме місцева влада є найближчою до громади, а тому вона найкраще пристосована до того, щоб залучати жінок і чоловіків до процесу управління [3]. Увага до інтересів, потенціалу та потреб кожної статі є надважливою для прийняття обґрунтованих рішень, справедливого розподілу ресурсів, пільг і відповідальності.

Проаналізуємо, зокрема, представництво жінок та чоловіків у Тернопільській міській раді. За результатами місцевих виборів 2015 року мандати депутатів Тернопільської міської ради отримали 7 жінок та 35 чоловіків. Керівні посади в раді займають чоловіки, а серед заступників міського голови Тернополя є лише одна жінка [4]. Офіційних даних ЦВК про результати місцевих виборів 2020 року ще немає, однак за даними Тернопільської міської ТВК серед 42 депутатів, що цьогооріч отримують свої мандати, 11 жінок [5].

До слова, цього року законодавство України вперше передбачило обов'язковість дотримання вимог до представництва чоловіків та жінок у виборчих списках політичних партій (законодавчо закріплені квоти – не менше 2 осіб кожної статі у кожній п'ятірці виборчого списку). Наразі найменше представництво жінок зафіксовано на виборах міських голів. Так, у Тернополі з 10 кандидатів на посаду мера була лише одна жінка, що засвідчує необхідність продовження державної політики зі зміцнення рівноправного представництва чоловіків та жінок у всіх сферах суспільного життя.

Гендерний аналіз політичних процесів демонструє, що чоловіки та жінки не завжди поділяють одні й ті ж погляди, і не завжди мають однакові потреби, тому пропорційне представництво жінок є виключно важливим для того, щоб інтереси обох статей могли бути адекватно адресовані, сприйняті та реалізовані.

Участь жінок у політичному житті відбувається й поза партійними структурами. Жінки часто є активними у громаді, проте вони не завжди достатньою мірою залучені до реального процесу прийняття ключових рішень та управління ресурсами. Очевидно, що жінки зможуть до кінця усвідомити суспільні проблеми тільки тоді, коли братимуть участь в управлінні державними справами на рівноправних засадах із чоловіками.

Важливо відмітити, що з кожним роком спостерігається тенденція збільшення жіночої активності на усіх рівнях управління – від міських рад і до губернаторів у регіонах. З усім тим, можна виокремити декілька головних перешкод на шляху до гендерної рівності й забезпечення участі жінок у політичній діяльності в Україні. Серед них наступні:

- краще сприйняття громадськістю чоловіків-лідерів у політиці та громадському житті;
- неактивність з боку громадянського суспільства щодо посилення політичної участі жінок та фрагментарність їх заходів щодо рівності між чоловіками та жінками, участь у ній лише представниць жіночої статі;
- відсутність поінформованості та зацікавленості суспільства щодо важливості гендерних питань [6].

Безумовно, способами вирішення даної проблеми може бути всебічна і реальна підтримка державою участі жінки в політичному житті країни на законодавчому рівні, робота з населенням з метою подолання стереотипів у суспільстві щодо управлінської та керівної ролі жінки, формування нового покоління жінок-політиків, зацікавлених діяти на користь громади та відігравати важливу роль у розбудові демократичного й гендерно паритетного суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Петренко І. Жінки в історії України: веб-сайт. URL: <https://ua.boell.org/sites/default/files/interior.pdf> (дата звернення 15.11.2020)
2. Як змінювався гендерний склад Ради останні 30 років: веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/06/infografika/polityka/yak-zminyuvasya-hendernyj-sklad-rady-ostanni-30-rokiv> (дата звернення 14.11.2020)
3. Зубко Г. Збільшення представництва жінок в органах місцевого самоврядування має стати трендом : веб-сайт. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/zbilshennya-predstavnictva-zhinok-v-organah-miscevogo-samovryaduvannya-maye-stati-trendom-gennadij-zubko> (дата звернення 14.11.2020).
4. ГО «ОПОРА» Чоловіки та жінки у складі Тернопільської обласної та Тернопільської міської рад : веб-сайт. URL : <https://www.oporaua.org/news/vybory/partii/19951-choloviki-ta-zhinki-u-skladi-ternopils-koyi-oblasnoyi-ta-ternopils-koyi-miskoymi-rad> (дата звернення 14.11.2020).
5. Стали відомі прізвища всіх депутатів нової Тернопільської міської ради: веб-сайт. URL : <https://terminovo.te.ua/news/40361/> (дата звернення 14.11.2020).
6. Тимченко Н. С. Актуальні проблеми гендерної рівності в публічному управлінні. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука», 2018, №17. URL : <https://www.internauka.com/issues/2018/17/4241> (дата звернення 14.11.2020).
7. Стратегія державної кадрової політики на 2012–2020 роки : схвалено Указом Президента України від 1 лют. 2012 р. № 45/2012. : веб-сайт. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/45/2012> (дата звернення 13.11.2020).

*Ганущак Анастасія
Науковий керівник – викл. Юрків Мирослав*

**МЕТОДИКА ОПРАЦЮВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ЛЕКСИКИ НА УРОКАХ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

На процес вивчення та удосконалення мовленнєвого розвитку молодших школярів вагомий вплив мають знання елементів лексики та їх вміння використовувати лексичні засоби в мові та мовленні.

Мета статті полягає у визначенні ефективної методики роботи щодо опрацювання лексики в початковій школі на основі аналізу вивченої науково-педагогічної літератури та досвіду роботи вчителів.

Робота над вивченням лексики є надзвичайно важливою складовою процесу навчання української мови. Як зазначають науковці, вона спрямована на збагачення активного словника учнів, розвиток зв'язного мовлення, вироблення навичок свідомого оволодіння новими словами, а також уточнення значення та сфери вживання слів, що забезпечує комплексний підхід до опрацювання лексики на уроках у початковій школі. А тому соціальна значущість проблеми вимагає її глибокої теоретичної розробленості й практичної дієвості. Проте немає цілісного дослідження цієї теми. Аналіз сучасної науково-методичної літератури свідчить, що проблема є актуальною, а тому була в полі зору багатьох науковців. Зокрема, сучасна методика вивчення лексики базується на основі здобутків українського та зарубіжного теоретичного мовознавства. Це праці О. Потебні, Л. Булаховського, І. Срезневського, В. Виноградова, Л. Паламарчука, Б. Ларіна, В. Русанівського, А. Бурячка, В. Ващенко, І. Олійника, І. Білодіда, М. Жовтобрюха, Н. Москаленко, А. Коваль, Н. Бабич та ін. Наукові засади методики навчання елементів лексикології досліджували В. Сухомлинський, М. Вашуленко, І. Синиця, Л. Марченко, М. Дорошенко та ін. Отже, ця проблема є важливою, а тому потребує подальшого дослідження.

Учні початкової школи знайомляться з лексичними елементами на уроках української мови, адже такого предмета як лексика в них немає. Однак знання, які вони отримують під час вивчення цієї теми в подальшому полегшують вміння дітей оперувати засобами виразності в усному і писемному мовленні. До елементів лексики, які вивчають учні у школі належать знання про пряме і переносне значення слова, багатозначність слів, синонімія та антонімія.

Л. Куценко говорив, що для того, щоб краще володіти лінгвістичними нормами та правильно усвідомлювати значення слів, із дітьми проводять словникову роботу. У ній можна виокремити такі напрями роботи над словом із дітьми: